

Udskriftsdato: 19. december 2025

FOU nr 2012.0008 (Gældende)

2012-8 Utilstrækkelig sagsoplysning i sag om muligt socialt bedrageri

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LOV nr 442 af 09/06/2004 § 10 - LBK nr 1365 af 07/12/2007 § 19

2012-8 Utilstrækkelig sagsoplysning i sag om muligt socialt bedrageri

Resumé

En kommune modtog en anonym henvendelse om en kvinde, som modtog en række sociale ydelser som ”reelt enlig”. Ifølge den anonyme henvendelse levede kvinden i et ægteskabslignende forhold. Kommunen indkaldte kvinden til et møde ”om de sociale ydelser, du modtager og har ansøgt om”. Under mødet blev kvinden gjort bekendt med den anonyme henvendelse og bedt om at redegøre for sine forhold. Kommunen undersøgte sagen nærmere og holdt endnu et møde med kvinden. Det andet møde blev kaldt ”partshøring”. Herefter traf kommunen afgørelse om, at kvinden ikke var berettiget til en række sociale ydelser, og at ydelser, hun allerede havde modtaget, skulle betales tilbage.

Efter en konkret vurdering af de forhold, som myndighederne havde lagt vægt på, da de afgjorde sagen, mente ombudsmanden, at sagen på en række punkter ikke var tilstrækkeligt oplyst, og at der derfor var væsentlige mangler ved sagsoplysningen.

Ombudsmanden lagde til grund, at kommunen havde haft en ”mistanke”, sådan som det er beskrevet i § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Kommunen skulle derfor have vejledt kvinden om, at hun ikke havde pligt til at give oplysninger, som kunne have betydning for bedømmelsen af den formodede strafbare lovovertrædelse.

Ombudsmanden mente også, at det andet møde med kvinden ikke opfyldte kravene til en partshøring i forvaltningslovens § 19, da kommunen efter en konkret vurdering burde have partshørt kvinden skriftligt.

Endelig mente ombudsmanden, at det var en klar fejl, at det sociale nævn traf afgørelse på et delvist ukorrekt faktisk grundlag om fordeling af nogle penge mellem kvinden og hendes tidligere ægtefælle, og at nævnets udtalelse til ombudsmanden indeholdt samme faktuelle fejl. Det sociale nævn var henholdsvis én og to gange blevet gjort opmærksom på fejlen.

(J.nr. 12-00108)

I denne sag traf Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune afgørelse om, at A i en periode efter den 7. marts 2008 ikke var berettiget til kontanthjælp, børnetilskud, boligstøtte og friplads til daginstitution, og at modtagne ydelser skulle tilbagebetales. Begrundelsen var, at A indgik i et ægteskabslignende forhold (ikke kunne anses for reelt enlig), og for så vidt angår tilbagebetaling, at ydelserne var modtaget i ond tro.

Selvom afgørelserne var truffet med forskellige hjemler, var den vurdering, som Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune foretog, af om A indgik i et ægteskabslignende forhold, den samme. Min undersøgelse rettede sig således mod alle de afgørelser, der blev truffet på baggrund af vurderingen af, om hun indgik i et ægteskabslignende forhold.

Jeg mente bl.a., at sagen på en række punkter ikke var tilstrækkelig oplyst.

Ombudsmandens udtalelse

”Jeg har valgt at afgrænse min undersøgelse til spørgsmålet om oplysningen af (A)’s sag. Dette dækker både over, om der var foretaget tilstrækkelige undersøgelser, og om vurderingen af de foreliggende

oplysninger var korrekt. Herunder har jeg valgt at undersøge det møde, som blev holdt med (A) den 7. maj 2009, og spørgsmålet om partshøring.

Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand. Det fremgår af denne bestemmelse, at ombudsmanden selv afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Før jeg kommer med bemærkninger til den konkrete sag, skal jeg imidlertid redegøre for, hvilke krav der stilles til oplysningen af sager, hvor en offentlig myndighed træffer afgørelse om, at en borger indgår i et ægteskabslignende forhold.

1. Generelle krav til sagsoplysning

Efter en række love er en del sociale ydelser helt eller delvist afhængige af, om modtageren er reelt enlig eller samlevende.

Det retlige grundlag for vurderingen af, om der foreligger et samliv eller 'et ægteskabslignende forhold', som det ofte benævnes, er i den konkrete sag det samme for alle de forhold, som myndighederne har truffet afgørelse om.

Ved et ægteskabslignende forhold forstås, at parterne gennem kontante bidrag, arbejde i hjemmet eller på anden måde bidrager til den fælles husførelse, og at der er tale om et samlivsforhold, der kan føre til ægteskab eller registreret partnerskab efter dansk ret. Jeg kan f.eks. henvise til socialministerens svar til Folketingets Socialudvalg af 8. december 1997 (L 89 – bilag 7).

Der er ikke faste regler for vurderingen af, om en person er enlig eller indgår i et ægteskabslignende forhold. Det skal vurderes konkret. Jeg kan henvise til Pensionsstyrelsens publikation 'Hvornår er en pensionist enlig eller samlevende, og hvornår kan en forsørger modtage børnetilskud som enlig?', der kan findes på styrelsens hjemmeside.

Hvis modtageren af ydelser benægter, at der er tale om et ægteskabslignende forhold, er spørgsmålet, hvor meget der skal til, for at myndighederne alligevel kan lægge til grund, at der er eller var tale om et ægteskabslignende forhold, så modtageren af ydelserne ikke er eller var berettiget til dem.

Spørgsmålet er f.eks. behandlet i Vestre Landsrets dom af 14. september 2004, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen for 2005, s. 21 ff. Her fremgår bl.a. følgende:

'Under disse omstændigheder er der tilvejebragt en formodning for, at indstævnte og den fraseparerede ægtefælle i perioden 1. september 1998-31. marts 2000 har boet sammen.

Indstævnte, der ikke har afgivet forklaring for retten under denne sag, har ikke afkræftet denne formodning.'

Tilsvarende fremgår følgende af en utrykt dom af 21. september 2000 fra Østre Landsret (i sagen 20. afd. a.s. nr. B-1208-00):

'(...) at indstævnte efter separationen i 1988 fra (F) har født to børn (...), som han er far til, og at han i en periode (...) boede i lejligheden oven over indstævnte.

Den heri liggende formodning om, at indstævnte ikke var enlig, men derimod boede i et ægteskabslignende samlivsforhold med (...) må imidlertid ved den omfattende bevisførelse under sagen om indstævn-tes livsførelse og boligforhold anses for i en sådan grad at være afkræftet, at det må lægges til grund, at indstævnte i den omhandlede periode var enlig forsørger (...).'

Dommene er eksempler på meget konkrete vurderinger af, om det kan lægges til grund, at der består eller bestod et ægteskabslignende forhold.

Ved domstolene anvendes grundsætningen om såkaldt fri bevisbedømmelse. Det betyder, at domstole-nes vurdering af bevismaterialet i en sag ikke er bundet af skrevne regler. Også forvaltningsmyndigheder

er omfattet af grundsætninger om fri bevisbedømmelse. Jeg henviser til Folketingets Ombudsmands beretning for 2009 20-6.

Ved domstolene anvendes endvidere et forhandlingsprincip. Det betyder bl.a., at det er sagens parter, der har ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

I dansk forvaltningsret gælder derimod et undersøgelsesprincip eller officialprincip (også nogle gange kaldet officialmaksime). Undersøgelsesprincippet indebærer, at myndigheden har pligt til at sørge for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst. Jeg kan f.eks. henviser til Jens Garde, Carl Aage Nørgaard og Karsten Revsbech, Forvaltningsret. Sagsbehandling, 6. udgave (2007), s. 161 ff, Kaj Larsen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 447 ff, og Steen Rønsholdt, Forvaltningsret – Retssikkerhed. Proces. Sagsbehandling, 3. udgave (2010), s. 365 ff.

På det sociale område er undersøgelsesprincippet indeholdt i § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 15. juni 2011. Jeg kan også henviser til Jon Andersen, Socialforvaltningsret, 3. udgave (2010), s. 155 ff.

Principperne for sagsoplysningen har navnlig til formål at skabe en garanti for afgørelsens rigtighed, jf. Steen Rønsholdt, citeret ovenfor, s. 368.

Hvad der kan anses for en forsvarlig oplysning af en sag, afhænger i nogen grad af sagens karakter. I almindelighed antages, at kravene til undersøgelsesernes udstrækning og sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed øges, jo mere betydningsfulde eller indgribende afgørelser, der er tale om. Jeg kan f.eks. henviser til Kaj Larsen mfl., citeret ovenfor, s. 453.

Afgørelser om standsning af udbetaling af sociale ydelser og tilbagebetaling er ofte ganske indgribende for den enkelte borger, og de kan efter omstændighederne være velfærdstruende. Myndighedens sagsoplysning skal derfor være så omfattende, at den kan danne grundlag for en velunderbygget formodning for, at der består (eller bestod) et ægteskabslignende forhold, og at denne formodning ikke kan afkræftes. Heraf følger, at alle relevante forhold skal undersøges og vurderes. Endvidere skal de faktiske oplysninger, som myndighederne bygger deres afgørelser på, være korrekte, og myndighederne skal sikre, at alle relevante spørgsmål er blevet undersøgt.

Jeg har behandlet flere sager om, hvornår en sag er tilstrækkeligt oplyst til, at det kan lægges til grund, at der foreligger et ægteskabslignende forhold. Jeg kan f.eks. henviser til Folketingets Ombudsmands beretning for 1997, s. 273 ff, for 1998, s. 360 ff, og for 1999, s. 384 ff.

2. Ankestyrelsens praksis

Ankestyrelsen har truffet en række afgørelser om, hvornår personer kan anses for at have et ægteskabslignende forhold.

I Ankestyrelsens principafgørelse B-3-02 anføres bl.a.:

’Ankestyrelsen fandt, at der ved vurderingen af om ansøger opfyldte betingelserne for at modtage ordinært og ekstra børnetilskud for oktober kvartal 2001 burde indgå nærmere oplysninger om de faktiske forhold – herunder oplysninger om, hvorvidt ansøgers oplysninger om, at hun ikke havde opholdt sig på den tidligere fælles bopæl siden 3. august 2001 kunne bekræftes af andre, idet hun tidligere havde anmodet kommunen om at indhente sådanne oplysninger fra den fraseparerede ægtefælle, venner, familie og gamle naboer.’

Ankestyrelsens praksis er beskrevet i principafgørelse B-3-07. Af principafgørelsen fremgår bl.a.:

’Ankestyrelsen begrundede afgørelsen med, at i Principafgørelse B-1-99 havde Ankestyrelsen præciseret, hvilke kriterier, der skulle lægges vægt på ved bedømmelsen af, om en person var reelt enlig forsørger eller ej:

- karakteren af de involveredes indbyrdes forhold,
- boligforholdene hos den person, som mentes at leve sammen med modtageren af ydelserne,
- om der var tale om tidligere ægtefæller eller samlevende, der fortsat havde hyppig kontakt, og om de havde fået børn sammen efter samlivets ophør,
- de involverede personers egen forklaring om det indbyrdes forhold.

Det blev slået fast, at der dog altid skulle foretages en selvstændig, konkret og individuel prøvelse af, om betingelserne for at standse udbetaling eller kræve tilbagebetaling var opfyldt. Det afgørende var, om det på baggrund af de samlede oplysninger kunne anses for tilstrækkeligt godtgjort, at der forelå et ægteskabslignende forhold med fælles husførelse.

I 2 af sagerne i den omhandlede Principafgørelse fandtes dette godtgjort. I begge sager lagde Ankestyrelsen vægt på veldokumenterede oplysninger om de faktiske forhold, herunder oplysninger, der var tilvejebragt efter besigtigelse af boligforholdene hos den anden person. Derimod fandtes formel folkeregistertilmelding ikke at være af afgørende betydning. Modtageren af ydelserne og den person, der mentes at leve sammen med pågældende, havde forskellige adresser. Der blev ved afgørelserne lagt vægt på karakteren af den anden persons formelle boligforhold, samt på iagttagelser af, hvor vedkommende og dennes bil befandt sig og på hvilke tidspunkter.

I Principafgørelse B-12-96 fandt Ankestyrelsen det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at der var tale om et ægteskabslignende forhold. I denne sag kom kæresten gennemsnitligt hos moderen 3 gange om ugen fra arbejdstids ophør og indtil næste morgen. Hver anden weekend tilbragte hun hos ham. Moderen havde anført, at der ikke var tale om nogen samlever, og at hun selv betalte alle udgifter til sig selv og børnene. Nævnet havde ikke fundet, at der var tale om et ægteskabslignende forhold, hvor parterne gennem kontante bidrag eller lignende bidrog til den fælles husførelse.'

Jeg kan herom også henvise til pkt. 13 i Vejledning nr. 10177 af 11. oktober 2007 om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

3. (A)'s sag

I det følgende undersøger jeg først det møde, som Sorø Kommune afholdt med (A) den 7. maj 2009. Derefter undersøger jeg de konkrete oplysninger, som myndighederne lagde til grund for afgørelserne om forskellige sociale ydelser til (A).

3.1. Mødet den 7. maj 2009 og partshøring

Det fremgår af sagen, at Sorø Kommune den 21. april 2009 modtog en anonym henvendelse om (A). Det fremgik af henvendelsen, at (A) indgik i et ægteskabslignende forhold.

Sorø Kommune indkaldte på denne baggrund ved brev af 30. april 2009 (A) til et møde om de sociale ydelser, som hun modtog og havde ansøgt om. Det fremgik ikke af indkaldelsen, at kommunen havde modtaget en anonym henvendelse om (A)'s forhold, eller at kommunen havde mistanke om, at hun uberettiget modtog forskellige sociale ydelser.

Når der er tale om, at en borger muligvis uberettiget har modtaget sociale ydelser, som myndighederne agter at kræve tilbagebetalt, er det muligt, at der derudover kan være grundlag for at rejse en straffesag mod borgeren for socialt bedrageri. Hvis der på den måde er konkret mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, som kan medføre straf, finder § 10 i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer anvendelse. Af bestemmelsen fremgår bl.a.:

'§ 10. Hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Stk. 2. (...)

Stk. 3. En myndighed skal vejlede den mistænkte om, at vedkommende ikke har pligt til at meddele oplysninger, som kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Hvis den mistænkte meddeler samtykke til at afgive oplysninger, finder reglerne i § 9, stk. 4, 2. og 3. pkt., tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Den mistænkte kan meddele samtykke til anvendelse af en oplysningspligt over for andre med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for en straffesag mod den mistænkte. Reglerne i § 9, stk. 4, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.'

Personer, der får hjælp efter reglerne på det sociale område, har pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen, jf. § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 15. juni 2011 med senere ændringer. På dette område gælder således en lovbestemmelse om pligt til at meddele oplysninger.

Sorø Kommune har i kommunens udtalelse af 18. januar 2012 oplyst, at kommunen ikke anmeldte forholdet til politiet. Det besluttede kommunen efter en konkret vurdering af bl.a. beløbets størrelse, periodens længde og eventuelle skærpende eller formildende omstændigheder. At myndigheden i sidste ende vælger ikke at anmelde forholdet til politiet, kan imidlertid ikke i sig selv føre til, at der ikke er tale om en 'mistanke', som omhandlet i bestemmelsens stk. 1, med de konsekvenser, som det har i relation til vejledning af borgeren.

På baggrund af ovenstående, karakteren af den anonyme henvendelse og den betydning, som bl.a. Sorø Kommune tillagde den (se pkt. 3.2.1), og kommunens tilrettelæggelse af mødet den 7. maj 2009, lægger jeg til grund, at Sorø Kommune havde en 'mistanke', som omhandlet i bestemmelsens stk. 1. Om begrebet mistanke henviser jeg til Ole Hasselgaard, Jens Møller og Jørgen Steen Sørensen, Retssikkerhedsloven med kommentarer (2005), s. 178 ff.

(A) skulle derfor have været vejledt i overensstemmelse med bestemmelsens stk. 3. Som sagen foreligger oplyst, lægger jeg imidlertid til grund, at det ikke skete. Det må jeg anse for en fejl.

Det kan herefter overvejes, hvilken betydning denne manglende vejledning bør have for den bevisræsonnerende vurdering af de oplysninger, som (A) fremkom med under mødet.

Da Sorø Kommunes efterfølgende afgørelse imidlertid også byggede på andre oplysninger end dem, som (A) havde afgivet under møderne, finder jeg ikke anledning til i denne sag nærmere at undersøge spørgsmålet. Jeg bemærker dog, at det ikke kan give mig anledning til selvstændig kritik, at også de oplysninger, som (A) afgav under mødet, blev en del af afgørelsesgrundlaget.

Det følger af god forvaltningsskik, at myndighederne skal optræde venligt og hensynsfuldt, og at forvaltningen skal skabe tillid. Jeg kan f.eks. henvise til Jens Møller og Jens Olsen, At arbejde i Forvaltningen, 3. udgave (2005), s. 209 ff, og Jens Olsen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 633 ff.

Jeg mener, at det havde været mest hensynsfuldt, hvis (A) på forhånd havde været orienteret om, hvad det første møde om sagen skulle dreje sig om, og hvilke oplysninger Sorø Kommune var i besiddelse af. Jeg kan herom henvise til Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, s. 346 ff, om aktindsigt i en anonym henvendelse til en skattemyndighed.

Sorø Kommune holdt yderligere et møde med (A) den 11. juni 2009. Kommunen henviser i afgørelsen af 17. juni 2009 til møderne som 'partshøring'.

Af Folketingets Ombudsmands beretning for 2001, s. 443 ff, fremgår bl.a.:

'[Kommunens svar] efterlader det indtryk at forvaltningen mener at partshøring er en afhøring af parten. Som det ses af forvaltningslovens § 19, stk. 1, er der tale om en pligt til at forelægge sagens faktiske oplysninger for parten for at give denne lejlighed til at kommentere dem. Det er således en løbende ekspedition i sagsbehandlingen som ikke kræver at den gennemføres af en anden end den almindelige sagsbehandler. Formålet er at parten får lejlighed til at korrigere eventuelle fejl, gøre opmærksom på huller eller selvmodsigelser i de indhentede oplysninger, pege på bevismæssig usikkerhed osv. Ofte vil det stemme bedst med formålet at partshøringen gennemføres skriftligt. Partshøring er et tilbud til parten om at udtale sig, og det er derfor hverken påkrævet eller foreneligt med formålet at parten samtidig udspringes uddybende eller bliver indskærpet sin oplysningspligt. Partshøringen omfatter samtlige oplysninger af relevans for sagsforholdet. Det vil derfor være naturligt at partshøringen gennemføres så sent i sagsforløbet som muligt.

Kommunen oplyste i brev af 10. september 1999 til kontrolgruppen at (A) har været 'partshørt den 31/8-99'. Der var tale om en samtale på Socialcenter (...). Af referatet fra samtalen (citeret ovenfor) ses at der var tale om en udspørgning af hende – ikke om en forelæggelse af de oplysninger der på daværende tidspunkt var indhentet, og samtalen forløb klart ikke som et tilbud til hende om at korrigere, supplere, tilbagevise eller på anden måde forholde sig til allerede indhentede oplysninger. Så vidt ses, blev hun oven i købet instrueret om at hun havde oplysningspligt. Det er åbenbart at dette møde ikke opfyldte betingelserne i forvaltningslovens § 19, stk. 1, for partshøring.'

På linje med det anførte er det min opfattelse, at der heller ikke i (A)'s sag skete en partshøring under de omtalte møder, som opfyldte kravene i forvaltningslovens § 19, stk. 1, idet der burde have været foretaget skriftlig partshøring. Jeg bemærker herved, at (A) skulle forholde sig til en lang række faktiske oplysninger, som hun ikke var bekendt med, og som hun alene fik forelagt mundtligt. Behovet for en skriftlig partshøring synes i betydelig grad at blive understreget af den bevismæssige betydning, som Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune tillagde udtalelserne, som (A) altså ikke var bekendt med eller havde haft anledning til at kommentere (se pkt. 3.2.7).

(A) blev senere gjort bekendt med de faktiske oplysninger, som Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune tillagde væsentlig betydning ved afgørelsen, og hun havde mulighed for at kommentere oplysningerne over for det sociale nævn. Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i anledning af spørgsmålet om partshøring.

I den forbindelse har jeg noteret mig, at (A) i brev af 4. juni 2009 anførte, at kommunens sagsbehandler ikke ville have hendes kommentarer.

Det følger af § 21 i forvaltningsloven, at den, der er part i en sag, på ethvert tidspunkt af sagens behandling kan 'forlange, at sagens afgørelse udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse til sagen'. Oplysningen om, at Sorø Kommune ikke ønskede at modtage (A)'s kommentarer, kan imidlertid ikke genfindes andre steder i sagen, og jeg har derfor ikke grundlag for at foretage mig yderligere vedrørende dette.

3.2. De enkelte forhold

I det følgende gennemgår jeg de omstændigheder, som Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune har angivet i begrundelserne for afgørelserne om, at (A) ikke kunne anses for reelt enlig, idet hun efter myndighedernes opfattelse indgik i et ægteskabslignende forhold fra den 7. marts 2008.

Vurderingen af, om en person kan anses for at indgå i et ægteskabslignende forhold, foretages som en samlet vurdering af de oplysninger, der findes i sagen. Imidlertid er forudsætningen for at foretage denne samlede vurdering, at man har vurderet validiteten af de enkelte oplysninger, og hvilken betydning den enkelte oplysning kan tillægges i den samlede vurdering.

3.2.1. Sorø Kommune havde modtaget en meget detaljeret anonym anmeldelse

Sagen om (A)'s fortsatte berettigelse til sociale ydelser blev startet på baggrund af en anonym henvendelse til Sorø Kommune. De oplysninger, som fremgik af den anonyme henvendelse, er – som det fremgår – blevet tillagt selvstændig betydning ved kommunens afgørelse, og Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, lagde vægt på de samme forhold, som kommunen begrundede sin afgørelse med.

Af Folketingets Ombudsmands beretning for 1999, s. 226, fremgår, at myndighederne bør være varsomme med uden videre at lægge anonyme oplysninger til grund for deres afgørelser. Det skal også ses i lyset af, at en anonym anmelders troværdighed typisk ikke umiddelbart kan bedømmes. Hertil kommer, at anmeldelsen kan være motiveret af andet end et ønske om, at de gældende regler bliver overholdt.

Jeg kan ikke kritisere, at Sorø Kommune fandt anledning til nærmere at undersøge (A)'s forhold på baggrund af den anonyme henvendelse. Sorø Kommune har herefter søgt oplysningerne bekræftet og suppleret med kommunens egen oplysning af sagen.

(A) oplyste i brev af 4. juni 2009 til Sorø Kommune og i klagen af 30. juni 2009, at hun mente at vide, hvem der fremkom med den anonyme anmeldelse, og hvad baggrunden for anmeldelsen var. Det er imidlertid ikke blevet undersøgt nærmere, herunder f.eks. ved henvendelse til de påståede anmeldere, for derigennem at vurdere, om (A)'s anfægtelse af anmeldelsens troværdighed kunne være berettiget. Jeg bemærker hertil, at det generelt må anses for væsentligt for en part at vide, hvorfra oplysninger, der indgår i en sag, stammer, så parten kan varetage sine interesser. Jeg kan f.eks. henvise til Folketingets Ombudsmands beretning for 2011 20-10.

På den baggrund forekommer det mig betænkeligt at tillægge indholdet af den anonyme henvendelse selvstændig betydning ved afgørelsen af, om (A) og (B) indgik i et ægteskabslignende forhold.

3.2.2. (A) havde kendt (B) i flere år, og han har tidligere haft adresse på (X) Camping, da hun var indehaver af campingpladsen og selv boede der med sine børn

(A) kommenterede forholdet i klagen af 30. juni 2009.

Uanset formuleringen går jeg ud fra, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune er enige i, at det generelt næppe i sig selv kan tale for, at der består et ægteskabslignende forhold, at parterne har kendt hinanden i flere år.

Det fremgår af sagen, at (B) var registreret som boende på campingpladsen i 16 dage fra den 20. februar 2008 til den 7. marts 2008. Sorø Kommune sendte ikke en logiværterklæring i forbindelse med registreringen.

Det fremgår imidlertid af sagen, at (A), da hun blev opmærksom på registreringen i forbindelse med Sorø Kommunes henvendelser om forskellige sociale ydelser den 27. februar 2008 og 11. marts 2008, oplyste, at han ville ændre sin adresseregistrering.

De 16 dage kan derfor efter min vurdering ikke tillægges selvstændig betydning (også fordi de lå forud for den 7. marts 2008).

(B) må herefter snarere anses for at have boet på campingpladsen i lighed med andre campister.

På det foreliggende grundlag har jeg herefter vanskeligt ved at se, hvordan denne oplysning kan siges at indikere, at (A) og (B) havde et ægteskabslignende forhold.

3.2.3. (B) havde fra den 7. marts 2008 haft folkeregisteradresse hos (A)'s datter, men boede reelt på (Y)-vej 10, hvor (A) og hendes tre børn også har haft adresse siden den 15. januar 2009

Uanset formuleringen går jeg ud fra, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune mener, at (A) og (B) indgik i et ægteskabslignende forhold i perioden 7. marts 2008 til 15. januar 2009.

Oplysningen om den formelle boligregistrering er både korrekt og relevant at inddrage i sagen, idet der efter Ankestyrelsens praksis skal lægges vægt på boligforholdene hos den person, som menes at leve sammen med modtageren af ydelserne. Samtidig kan det forhold, at (B) havde en proforma-folkeregister-adresse hos (A)'s datter, muligvis indikere et vist interessesammenfald.

Det fremgår af sagen, at (B) var ejer af ejendommen (Y)-vej 10, hvor Sorø Kommune altså mente, at han havde ophold. Kommunen har imidlertid ikke søgt oplyst, hvorfor han ikke i folkeregistret havde registreret sin adresse dér. ((A) har til sagen oplyst, at det drejede sig om (B)'s (tidligere) samlevers mulighed for at kunne få børneydelser).

Det er på den baggrund min opfattelse, at dette spørgsmål ikke er blevet oplyst i tilstrækkeligt omfang, og at det derfor, som sagen er oplyst, ikke kan lægges til grund, at (B)'s adresse hos (A)'s datter var relateret til et ægteskabslignende forhold mellem ham og (A).

3.2.4. (B)'s bil var jævnligt set parkeret på (A)'s adresse tidligt om morgenen

(A) har ikke benægtet, at (B)'s bil har holdt på grunden, efter at hun i januar 2009 var flyttet til adressen (Y)-vej 10.

Det er også på baggrund af (A)'s oplysninger til sagen i en vis forstand korrekt at sige, at der er enighed om, at (B) i et vist omfang havde ophold på samme adresse som hun, forstået som på samme matrikel.

Imidlertid har (A) både på mødet den 7. maj 2009 og i klagen af 30. juni 2009 benægtet, at hun boede i samme hus som (B). Således angiver hun, at han – når han var på ejendommen – overnattede i en campingvogn.

Af Sorø Kommunes notat af 12. maj 2009 om foretagne observationer ved ejendommen fremgår, at der var opstillet en lille campingvogn på ejendommen.

Uanset disse oplysninger undersøgte Sorø Kommune ikke yderligere, om (B) muligvis kunne have haft ophold i campingvognen, som oplyst af (A).

Det er på den baggrund min opfattelse, at dette spørgsmål ikke er blevet oplyst i tilstrækkeligt omfang.

3.2.5. (A) og (B) var i Centralregisteret For Motorkøretøjer (CRM) registreret som henholdsvis bruger og ejer af en personbil

(A) anførte i klagen af 30. juni 2009, at bilen blev overført til (B), for at den ikke skulle indgå i et eventuelt konkursbo efter campingpladsen eller i et salg af campingpladsen. Angiveligt skyldtes det forsikringsforhold, at (A) fortsat blev anført som bruger af bilen. Videre anførte (A), at bilen havde en meget begrænset værdi.

Jeg er enig i, at det må betragtes som usædvanligt at overdrage et aktiv som en bil vederlagsfrit til en anden person, som overdrageren ikke har et nært forhold til. Videre forekommer en overdragelse med henblik på at beskytte et aktiv mod f.eks. kreditorforfølgning eller anden overdragelse til tredjemand at indikere et vist interessesammenfald.

Imidlertid kan jeg samtidig konstatere, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, ikke har foranlediget det undersøgt, om det er korrekt, at bilen var en del af campingpladsen, og om det er korrekt, at bilen havde en meget begrænset værdi, således at værdien af det overdragede altså må anses for beskeden.

På den baggrund er det min opfattelse, at det som uomtvistet kan lægges til grund, at bilen blev overført til (B). Men det er samtidig min opfattelse, at det ikke på det foreliggende oplysningsgrundlag kan lægges til grund, at overførslen skyldtes, at der forelå et ægteskabslignende forhold.

Vedrørende Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjællands afgørelse bemærker jeg, at omregistreringen er anført som 'omplaceringen af hans bil', selvom bilen altså tilhørte (A).

3.2.6. (A) med børn og (B) var i sommeren 2008 sammen på campingferie i Italien i to uger

Oplysningen er korrekt og kan efter min opfattelse i sammenhæng med andre oplysninger tale for, at der foreligger et ægteskabslignende forhold.

3.2.7. (A), hendes børn og (B) spiste sammen dagligt

(A) bestred oplysningen i klagen af 30. juni 2009.

Sorø Kommune fastholdt oplysningen i kommunens høringssvar til mig af 17. november 2010, og det samme gjorde Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, i nævnets udtalelse af 4. december 2010.

Oplysningen stammer efter sagens dokumenter fra (A) selv, idet hun skal have oplyst det under møderne med Sorø Kommune den 7. maj 2009 og 11. juni 2009. Hun har, som det fremgår, bestridt oplysningen.

Som sagen foreligger oplyst, har (A) ikke haft anledning til nærmere at kommentere notaterne fra møderne hverken i umiddelbar tilknytning til møderne, eller i forbindelse med at de er sendt til skriftlig partshøring (hvad de som anført ikke blev).

Desuden fik (A) ikke udleveret det materiale, som Sorø Kommune lå inde med, og hun var ved det første møde end ikke klar over, hvad mødet skulle dreje sig om. (Se hertil pkt. 3.1). Hun modtog dog efter anmodning en kopi af den anonyme henvendelse.

Oplysningen om, at (B) spiste sammen med (A) dagligt, angives at komme fra (A) selv og fremgår alene af nogle mødereferater, som (A) ikke havde set forud for afgørelsen.

Normalt må der kunne lægges endog betydelig vægt på oplysninger, som offentlige myndigheder har noteret på en sag.

I den konkrete sag er det imidlertid min opfattelse, at oplysningerne i Sorø Kommunes mødereferater ikke kan tillægges væsentlig betydning. Oplysningerne angives således at stamme fra (A), men hun har ikke været bekendt med, hvad Sorø Kommune har noteret. I sammenhæng med, at (A) heller ikke i øvrigt har været partshørt skriftligt, og at hun bestred oplysningerne, da hun blev bekendt med dem, er det min opfattelse, at oplysningerne ikke kan tillægges væsentlig betydning på det foreliggende oplysningsgrundlag.

På den baggrund må jeg anse det for forkert, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, i afgørelsen af 15. september 2009 lagde oplysningen til grund, uanset at (A) benægtede at have udtalt sig som anført, og at der ikke er øvrige forhold, der understøtter oplysningen.

Jeg skal for en god ordens skyld understrege, at jeg i sagens natur ikke kan vide, hvad der blev sagt under de pågældende møder. Jeg har således alene vurderet, om sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at oplysningen om fælles spisning kan lægges til grund for afgørelsen.

3.2.8. (A) havde skrevet breve til Sorø Kommune for (B), og disse breve viste et indgående kendskab til hans personlige og økonomiske forhold – et kendskab, som man normalt kun ser i parforhold eller ægteskab

(A) oplyste under mødet med Sorø Kommune den 7. maj 2009 (ifølge kommunens notat fra mødet), at det var korrekt, at hun havde skrevet breve til kommunen på vegne af (B). Det skyldtes, at han er ordblind, og hun havde gjort det for at hjælpe en ven.

I klagen af 30. juni 2009 anførte (A) videre, at hun også havde hjulpet andre venner og beboere på campingpladsen.

Indledningsvis bemærker jeg, at benyttelse af bisiddere eller partsrepræsentanter over for offentlige myndigheder er ganske normalt. Retten til at have en partsrepræsentant eller bisidder fremgår udtrykkeligt af forvaltningslovens § 8. Det følger af bestemmelsen, at enhver kan vælges som partsrepræsentant eller bisidder. Det vil samtidig normalt være sådan, at bisiddere og partsrepræsentanter må have et vist – efter omstændighederne ganske indgående – kendskab til partens personlige forhold for på tilstrækkelig kvalificeret vis at kunne repræsentere/bistå parten.

Det er på den baggrund min opfattelse, at det vanskeligt kan statueres, at den form for kendskab 'normalt kun ses i parforhold eller ægteskab'.

Derudover er det ikke søgt oplyst, om det er korrekt, at (B) er ordblind.

Videre har Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, ikke søgt det oplyst, om (A) havde skrevet tilsvarende breve for andre, herunder andre campister på campingpladsen.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at spørgsmålet om (A)'s bistand til (B) ikke er tilstrækkeligt oplyst, og at det på det foreliggende grundlag ikke kan lægges til grund, at bistanden var udtryk for, at der bestod et ægteskabslignende forhold.

3.2.9. (B) havde flere gange overført penge til (A)'s konto

(A) har oplyst, at der er tale om betaling for (B)'s ophold som campist på campingpladsen. Hun har i klagen af 30. juni 2009 videre anført, at der var tale om låneforhold, hvor hun også havde lånt penge til (B), ligesom til andre beboere på campingpladsen.

I lyset af at (B) har været beboer på campingpladsen, må det anses for nødvendigt at søge oplyst, om overførslerne til (A)'s konto kan vedrøre betaling for opholdet.

På den baggrund er det min opfattelse, at spørgsmålet ikke er tilstrækkeligt oplyst, og at det på det foreliggende grundlag ikke kan lægges til grund, at betalingerne er bidrag til fælles husførelse.

3.2.10. Delt indtægten ved salg af rendegraver

Det fremgår af Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjællands afgørelse af 15. september 2009, at (A) skulle have erkendt at have delt indtægten fra salget af en rendegraver med (B).

Det fremgår imidlertid af sagen, at provenuet fra salget af rendegraveren blev delt med (A)'s tidligere ægtefælle, som var medejer af campingpladsen – og som er en anden mand end (B). Se f.eks. Sorø Kommunes mødereferat af 11. juni 2009 og afgørelse af 17. juni 2009.

I brev af 11. marts 2011 til Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, tilkendegav (A), at der var tale om en fejl, når det sociale nævn anførte, at hun havde delt pengene fra salget med (B). Ikke desto mindre anførte det sociale nævn i brev af 18. marts 2010 til Ankestyrelsen, at afgørelsen blev fastholdt 'med den begrundelse som er anført heri'.

(A) påpegede ligeledes fejlen i sin klage til mig, som jeg sendte til udtalelse hos bl.a. Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, den 25. oktober 2010.

I Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjællands høringssvar af 4. december 2010 gentages oplysningen.

Jeg må herefter lægge til grund, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjællands afgørelse af 15. september 2009 indeholdt en faktisk fejl. Det sociale nævn har endvidere ikke korrigeret fejlen, selvom nævnet var blevet gjort opmærksomt på den, men har tværtimod gentaget den ukorrekte oplysning.

Som omtalt ovenfor indebærer undersøgelsesprincippet, at myndigheden har pligt til at sørge for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse. Det ligger heri, at myndighederne er forpligtet til at fremskaffe et faktisk korrekt grundlag (undgå faktiske vildfarelser) – se Folketingets Ombudsmands beretning for 1999, s. 140 ff. Jeg henviser i øvrigt til litteraturhenvisningerne om undersøgelsesprincippet ovenfor.

Jeg mener, at det er en klar fejl, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, traf afgørelse på et delvist ukorrekt faktisk grundlag, og at det sociale nævns udtalelse til mig indeholdt samme faktuelle fejl, når det særligt tages i betragtning, at det sociale nævn henholdsvis én og to gange var blevet gjort opmærksom på fejlen.

3.2.11. Andre spørgsmål

(A) oplyste under mødet med Sorø Kommune den 7. maj 2009 (ifølge kommunens notat fra mødet), at (B) angiveligt havde en kæreste i (Z), som han også havde boet hos. Denne oplysning er tilsyneladende heller ikke blevet undersøgt yderligere.

Oplysningen kunne utvivlsomt være relevant for den sag, som Sorø Kommune behandlede. Spørgsmålet burde have været undersøgt nærmere, før Sorø Kommune og senere Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, traf afgørelser i sagen.

På den baggrund er det min opfattelse, at sagen heller ikke på dette punkt var tilstrækkeligt oplyst.

3.3. Samlet vurdering

Det er herefter min opfattelse, at (A)'s sag på en række punkter ikke var tilstrækkeligt oplyst, og at der derfor var tale om væsentlige mangler ved sagsoplysningen. Det må jeg samlet set anse for kritisabelt.

Undersøgelsesprincippet er en garantiforskrift, jf. f.eks. Sten Rønsholdt, Forvaltningsret – Retssikkerhed, proces, sagsbehandling, 3. udgave (2010), s. 369, og Jon Andersen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 858. Det betyder, at manglende overholdelse af undersøgelsesprincippet som udgangspunkt medfører, at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig.

Efter en samlet vurdering af sagen mener jeg ikke, at den mangelfulde sags-oplysning konkret er uden betydning for afgørelsen, og det er derfor min opfattelse, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjællands afgørelse af 15. september 2009 og Sorø Kommunes afgørelse af 17. juni 2009 på det foreliggende oplysningsgrundlag må anses for ugyldige.

Henset til at Sorø Kommune har oplyst, at kommunen har genoptaget behandlingen af (A)'s sag, foretager jeg mig ikke mere i den anledning.”

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at A ejede X Camping sammen med sin daværende ægtefælle. I januar 2007 blev A og hendes daværende ægtefælle skilt, hvorefter A drev campingpladsen alene.

Senere har A modtaget en række sociale ydelser, der direkte eller indirekte afhang af, om hun var enlig. A har jævnligt afgivet erklæringer om, at hun var enlig.

Det er oplyst i sagen, at campister fra tid til anden meldte, at de havde folkeregisteradresse på campingpladsen. Jeg må forstå, at A i disse tilfælde modtog en logiværterklæring fra Sorø Kommune. Ved logiværterklæringen skulle A bekræfte, at hun var vidende om og accepterede bopælsregistreringen. Videre blev udbetalingen af visse ydelser i A's sag nogle gange stoppet. Ydelserne blev dog udbetalt igen senere, når det var opklaret, at der ikke var tale om samliv.

Den 20. februar 2008 meldte B (den mand som A angiveligt samlevede med), at han havde folkeregisteradresse på campingpladsen. A modtog ikke nogen logiværterklæring i den anledning, jf. Sorø Kommunes brev af 30. oktober 2009. B ændrede folkeregisteradresse igen med virkning fra den 7. marts 2008.

Den 27. februar 2008 skrev Sorø Kommune til A om ophør af børnetilskud i anledning af tilflytning. Jeg må forstå, at A efter henvendelse til kommunen fortsat blev anset for berettiget til børnetilskuddene.

Den 11. marts 2008 skrev Sorø Kommune i anledning af, at A havde søgt om friplads til daginstitution. Af brevet fremgik, at B havde folkeregisteradresse på campingpladsen. Jeg må forstå, at A efter henvendelse til kommunen fortsat blev anset for berettiget til friplads.

Den 3.-4. oktober 2008 blev A's bil omregistreret til B. A blev registreret som bruger af bilen.

A blev i oktober 2008 indlagt til operation. I sygehusjournalen er om den 24. oktober 2008 bl.a. indført:

”SOCIALT

Er selvstændig og bestyrer en campingplads, bor med samlever og tre hjemmeboende børn.”

I Sorø Kommunes arbejdsevnevurderingsjournal er den 5. november 2008 under ”sociale netværk” indført:

”(A) er alene med 3 mindre børn og har også en voksen datter.

(A) siger hun får meget hjælp af sin voksne datter og af sine forældre.”

Den 27. november 2008 ophørte A's ret til sygedagpenge. I den forbindelse ansøgte hun om kontant-hjælp ved ansøgning af 10. december 2008. Samme dag blev ansøgningen indført i Sorø Kommunes journal. Det fremgår af journalen, at A's civilstand er ”samlevende”. Jeg antager imidlertid, at det på tidspunktet var en fejlregistrering. Dels fordi det ikke stemmer overens med ansøgningen, dels fordi A tilsyneladende blev tildelt friplads. Denne friplads er senere krævet tilbagebetalt.

A afhændede X Camping i februar 2009. I den forbindelse flyttede hun til adressen Y-vej 10. Denne ejendom var ejet af B og en anden person.

Den 21. april 2009 modtog Sorø Kommune en anonym henvendelse om A. Af henvendelsen fremgik, at A havde begået socialt bedrageri ved at modtage sociale ydelser, uagtet at hun levede i et samlivsforhold. Henvendelsen indeholder meget detaljerede oplysninger om A's sag, herunder om navnet på hendes sagsbehandler i Sorø Kommune.

A har senere under sagens behandling oplyst, at hun er ganske sikker på, hvem der stod bag den anonyme henvendelse, og A er fremkommet med nogle oplysninger om baggrunden for henvendelsen.

I forlængelse af den anonyme henvendelse indkaldte Sorø Kommune ved brev af 30. april 2009 A til et møde. Af mødeindkaldelsen fremgik følgende om formålet med mødet:

”Samtalen vil dreje sig om de sociale ydelser du modtager og har ansøgt om.”

A har i klagen til mig af 26. april 2010 anført, at hun troede, at mødet skulle dreje sig om et transporttilskud, som hun havde søgt om.

Under mødet med Sorø Kommune den 7. maj 2009 blev A gjort bekendt med den anonyme henvendelse. Af notatet over samtalen fremgår bl.a.:

”(A) blev indledningsvis gjort bekendt med anledningen til samtalen og herunder gjort bekendt med den anonyme anmeldelse, som Sorø Kommune har modtaget. Alle sociale ydelser, som (A) modtager, blev opremset og gennemgået.

Anmeldelsen og herunder alle anklagerne blev oplæst for (A). Hun var synligt rystet over anmeldelsen.

Efterfølgende blev (A) gjort bekendt med at Sorø kommune i sagens anledning havde foretaget en nærmere kontrol af hendes og (B)'s forhold, idet der var opstået tvivl om at (A) opfylder lovgivningens krav til at kunne betragtes som enlig.

(A) blev bedt om at redegøre for hendes og (B)'s forhold samt forholde sig til de enkelte punkter i anmeldelsen.

Hun oplyste, at det var korrekt, at hun havde ejet (X) Camping en årrække. Hun var nu gået konkurs med campingpladsen, og den var blevet overtaget af en ny ejer den 1/2-09. Hun var i den anledning fraflyttet campingpladsen, hvor hun havde boet i et hus med sine børn.

Det var ligeledes korrekt at hun havde modtaget sygedagpenge en stor del af år 2008. Hendes sygedagpenge var blevet stoppet i efteråret 2008, hvorefter hun havde modtaget kontanthjælp siden.

Hun havde pr. den 15. januar 2009 lejet sig ind på adressen (Y)-vej 10 i (X), hvor hun nu boede med sine 3 børn. Hendes store datter (M) boede i en lejlighed på (Æ)-gade.

(B) var sammen med sin tidligere samlever (S) ejer af ejendommen i (X), hvor hun og børnene nu boede. (B) var en god ven, som hun kendte fra campingpladsen. (B) havde også haft adresse på

campingpladsen en kort periode i 2008, selv om han var medejer af huset på (Y)-vej 10. (S) var i foråret 2008 blevet gravid med en anden mand, og var fraflyttet ejendommen i foråret 2008.

(A) benægtede, at hun skulle have et forhold til (B) som hun kun betegnede som en god ven. Hun oplyste, at (B) var alkoholiker og at hun derfor ikke ønskede at være kæreste med ham. Hun havde dog tidligere 'kysset med ham'. (B) skulle angivelig nu have en kæreste i (Z), som han også havde boet hos. Hun mente, at kæresten skulle hedde (...).

Hun erkendte, at (B) reelt boede på samme adresse som hende på (Y)-vej 10. Han boede i en campingvogn opstillet på stedet. Det havde han gjort hele vinteren 2008/2009. Dette var også grunden til at (B)'s bil holdt parkeret på stedet hver nat.

Hun erkendte ligeledes, at (B) havde adresse hos hendes store datter (M) på (Æ)-gade (...) og havde haft det siden marts måned 2008. Baggrunden for dette var at hun gerne ville hjælpe (B) idet han havde det svært. Hun vidste godt at det var forkert, når han reelt ikke boede der.

Det var ligeledes korrekt, at hun og (B) i fællesskab ejede en Fiat Dukato. (B) stod som ejer af den og hun stod som bruger. Der var i november 2008 blevet foretaget omregistrering af bilen, idet det før var (A), der var ejer af bilen.

Det var korrekt, at (A), (B) og (A)'s 4 børn samt (M)'s kæreste (...) sammen havde været på ferie i Italien i sommeren 2008. Ferien var blevet holdt i den nye campingvogn, som (B) havde købt i sommeren 2008. Det var korrekt at det var en (...), hvor der var 7 sovepladser. (A) vidste ikke, hvor (B) havde fået penge fra til at købe en stor ny dyr campingvogn.

Det var ligeledes korrekt, at (A) havde solgt en rendegraver i 2008 og fået ca. 100.000 kr. for den. Pengene fra salget var imidlertid gået til at betale kreditorer med, så hun havde ikke selv brugt pengene.

...

Det var ligeledes korrekt, at (A) havde skrevet breve til kommunen for (B). (B) var ordblind, hvorfor hun havde gjort det for at hjælpe ham, og igen fordi han var en god ven.

På baggrund af anmeldelsen, Sorø kommunes egne undersøgelser samt (A)'s egne udtalelser blev hun gjort bekendt med, at der var mange ting som indikerede, at hun havde et ægteskabslignende forhold til (B) og dermed ikke opfyldte lovgivningens krav til at blive betragtet som enlig forsørger.

Dette var hun ikke enig i. Hun fastholdt, at hun ikke havde et forhold til (B) og at hun ikke boede sammen med ham i hans hus.

Hun blev gjort bekendt med at Sorø kommune ønskede at indhente kontoudskrifter fra hendes bank. Baggrunden for dette var, at Sorø kommune ønskede at kontrollere, om der blev foretaget betaling af husleje til (B) eller andre økonomiske transaktioner mellem hende og (B) og for generelt at få et overblik over hendes økonomi og økonomiske råderum."

A anførte bl.a. følgende om mødet i klage af 30. juni 2009:

"Jeg anede ikke hvad mødet handlede om, som jeg var kaldt ind til hos Jer og når man så har siddet i 'den varme stol' i over en time, ja så havde jeg godt nok brug for lige, at sunde mig og da jeg ikke er velbevandret i regler og paragraffer, så følte jeg, at jeg blev nødt til, at vende sagen med en fra advokat hjælpen."

Af Sorø Kommunes notat af 12. maj 2009 fremgår, at B's bil og den bil, hvorpå A var registreret som bruger, var set holdende på adressen Y-vej 10 tidligt om morgenen på tre datoer. Videre fremgår af notatet:

"Der er ved observationerne endvidere konstateret opstillet en lille campingvogn med fortelt på ejendommens grund ved indkørslen."

Den 20. maj 2009 sendte Sorø Kommune efter anmodning fra A en kopi af den anonyme henvendelse til A. Brevet indeholdt ikke en opfordring til eller frist for at afgive eventuelle bemærkninger.

A kommenterede den anonyme henvendelse i brev af 4. juni 2009. Af brevet fremgår – ud over nogle bemærkninger om sagen, herunder benægtelser af visse oplysninger fra den anonyme henvendelse – bl.a.:

”(…) jeg ved godt, at du sagde, at du ikke ville have mine kommentarer, men jeg har brug for, at sætte mine tanker på papir.”

Den 11. juni 2009 blev der afholdt endnu en samtale/partshøring om sagen. Af notatet over samtalen fremgår bl.a.:

”(A) blev indledningsvis gjort bekendt med, at hendes og (B)’s forhold blev betragtet som et ægteskabs-lignende forhold, og at hun derfor ikke opfyldte regelsættets betingelser til at blive betragtet som enlig forsørger.

Som følge af dette ville udbetaling af ordinært og ekstra børnetilskud, boligstøtte samt friplads i daginstitution blive stoppet straks.

Beslutningen var taget ud fra oplysningerne om, at:

- (A) og (B) har kendt hinanden i flere år
- (A) har selv oplyst, at (B) bor på (Y)-vej 10, dog i en campingvogn
- (B)’s bil holder på adressen hver nat
- (B) har FR adresse hos (A)’s ældste datter på (Æ)-gade i (...)
- (B) og (A) er reg. som ejer og bruger af bil af mrk. Fiat Ducato
- (B), (A) og (A)’s børn var sammen på 14 dages campingferie i Italien i sommeren 2008
- (B) og (A) spiser sammen dagligt
- (B) har jfr. kontoudskrift flere gange overført penge til (A)’s konti i Danske Bank
- (A) har flere gange skrevet breve for (B) til Sorø kommune vedr. personlige forhold samt pensionsforhold.

(A) erkendte de ovennævnte oplysninger, men nægtede hun var kæreste med (B). Derfor mente hun ikke det var rimeligt at stoppe hendes ydelser. Hun blev gjort bekendt med at kommunen ikke blandede sig i hvem hun var kæreste med, men at hendes forhold til (B) blev betragtet som et ægteskabslignende forhold ud fra de nævnte oplysninger i sagen.

...

Hun kunne godt se det urimelige i at hun modtog kontanthjælp samtidig med at der gik 130.000 kr. ind på hendes konto. Hun oplyste dog vedr. salg af rendegraveren, at halvdelen af pengene havde hun givet til sin ex-mand, som var medejer af rendegraveren.”

Den 17. juni 2009 traf Sorø Kommune afgørelse om, at A ikke var berettiget til børnetilskud, boligstøtte og friplads til daginstitution, og at modtagne ydelser skulle tilbagebetales. Begrundelsen for afgørelsen var, at A ikke kunne anses for at være og have været reelt enlig.

Videre blev udbetaling af kontanthjælp mv. stoppet, og modtagne ydelser skulle tilbagebetales. Begrundelsen herfor var, at A dels ikke havde været reelt enlig, dels ikke havde oplyst kommunen om formue.

Af grundelsen for afgørelsen fremgår bl.a.:

”Vi mener, ud fra en konkret og samlet vurdering af de foreliggende oplysninger, at du og (B) har, og har haft sådanne relationer, at du ikke kan betragtes som reelt enlig fra (B) og indtil videre i børnetilskudslovens, boligstøttelovens og dagtilbudslovens forstand.

Yderligere udbetaling af ordinært og ekstra børnetilskud, boligsikring og fripladstilskud til dine børn stoppes, og udbetalte ydelser i perioden fra 07.03.2008 og til dato kræves tilbagebetalt, da de anses for modtaget med urette. Du vil senere modtage en opgørelse over de enkelte sociale ydelser, som kræves tilbagebetalt.

Endvidere stoppes udbetaling af kontanthjælp pr. den 31.05.2009. Den kontanthjælp og enkeltydelser, du har modtaget siden den 08.12.2008 anses ligeledes for modtaget uberettiget, idet du på ansøgningerne for de nævnte ydelser ikke har opfyldt din oplysningspligt vedr. formue. Du har ikke oplyst Sorø kommune om din kapitalpension samt har løbende undladt at oplyse om store kontantbeløb, der tilgik din bankkonto. Disse ydelser kræves derfor også tilbagebetalt for perioden 08.12.2008 til den 31.05.2009.

Såfremt du ønsker at ansøge om kontanthjælp efter den 31.05.2009, må du indgive ny ansøgning til din sagsbehandler (...).

Begrundelse

Sorø kommune begrundes afgørelsen med:

- Sorø Kommune har modtaget en meget detaljeret anonym anmeldelse om dit forhold og samliv med (B) igennem flere år,
- Du og (B) har kendt hinanden i flere år, og (B) har tidligere haft adresse på (X) Camping, da du var indehaver af campingpladsen og selv var boende der med dine børn,
- (B) har siden den 07.03.2008 haft folkeregisteradresse hos din datter, (L), på adressen (Æ)-gade (...), men bor reelt på (Y)-vej 10, hvor du og dine 3 børn også har haft adresse siden den 15.01.2009,
- (B)'s bil, (...), er jævnligt set holdende parkeret på din adresse tidligt om morgenen, og bilen er aldrig blevet observeret holdende på (Æ)-gade (...),
- Du og (B) er i Centralregisteret For Motorkøretøjer (CRM) registreret som henholdsvis bruger og ejer af personbil Fiat Ducato, reg. nr. (...),
- Du og (B) samt dine børn var i sommeren 2008 sammen på campingferie i Italien i 2 uger i (B)'s nye campingvogn, (...) med 7 sovepladser,
- Du, dine børn og (B) spiser sammen dagligt,
- Du har i år 2007 og 2008 skrevet breve til Sorø Kommune for (B) i forbindelse med (B)'s økonomiske forhold og sociale ydelser fra Sorø Kommune. Disse breve viser, at du har indgående kendskab til (B)'s personlige og økonomiske forhold.
- Et kendskab, man normalt kun ser i parforhold eller ægteskab.
- (B) har flere gange overført penge til din konto i Danske Bank.

Datoen 07.03.2008 er valgt, fordi (B) fra denne dag har haft folkeregisteradresse hos din datter (L) på (Æ)-gade (...). Sorø kommune er af den opfattelse, at denne tilmelding er en proformatilmelding, og at (B) ikke bor på adressen, hvilket du selv har bekræftet ved partshøringen. (B) har aldrig haft folkeregisteradresse i huset beliggende (Y)-vej 10, selv om han den 01.01.2008 købte ejendommen sammen med (...).

Partshøring:

Du har selv ved partshøring den 7. maj 2009 forklaret, at du og (B) har kendt hinanden i flere år og har 'kysset lidt' på et tidspunkt. Du afviste, at I skulle have et forhold, men at det var korrekt, at (B) boede hos dig på adressen (Y)-vej 10 og ikke på adressen hos din datter i (Æ)-gade (...).

(B) skulle bo i en campingvogn opstillet ved huset, og skulle have gjort det hele vinteren over. I spiser sammen i det daglige.

Det er ligeledes korrekt, at du, dine børn og (B) sammen var på campingferie i Italien i 2 uger i sommeren 2008, og du og (B) i CRM står reg. som ejer og bruger af personbil Fiat Ducato, reg. nr. (...).

Du bekræftede ligeledes, at (B) i sommeren 2008 anskaffede sig en fabriksny campingvogn af mrk. (...), med 7 sovepladser – værdi ca. 200.000 kr. Det var denne campingvogn I sammen holdt ferie i på turen til Italien.

Det var ligeledes korrekt, at du har optaget flere lån i 2008, dog ej i Irland.

Du bekræftede ved partshøringen, at du i 2008 havde solgt en rendegraver til en værdi af ca. 100.000 kr. Dette beløb var imidlertid indgået i konkursboet efter (X) Camping, som du gik konkurs med for nyligt.

Du oplyste, at (B) var alkoholiker, og at du ikke kunne finde på at indlede et forhold til ham. Han var en god ven som du hjalp. Det var korrekt, at du flere gange havde skrevet breve for (B) til kommunen. Dette havde du gjort for at hjælpe (B) idet han var ordblind.

Du kunne godt se at dit forhold til (B) kunne se lidt underligt ud for kommunen, og at du nok ikke skulle være taget på ferie med (B) og børnene.

Du ønskede ved partshøringen ikke at underskrive samtykkeerklæring til indhentning af bankoplysninger til brug i sagen, men ønskede først at få juridisk rådgivning. Du har efterfølgende underskrevet samtykkeerklæringen.

Ved partshøring den 11. juni 2009 erkendte du, at beløbet på 100.000 kr. indsat på din konto i Danske Bank den 14.04.2009 var fra salg af en rendegraver som du og din ex-mand ejede sammen. Du havde givet din exmand ca. 50.000 kr. ved salget, og resten af pengene havde du selv brugt på privatforbrug, hvilket også fremgår af kontoudtoget fra Danske Bank.

...

Vedr. bilen af mrk. Fiat Ducato, som du og (B) er reg. bruger og ejer af, forklarede du, at I havde foretaget omregistreringen sidste år for at undgå, at bilen ville blive inddraget i campingpladsens konkurs. Du mente ikke, at bilen havde nogen større værdi, idet den var over 10 år gammel.

Du afviste igen, at du havde et forhold til (B), og det var din hensigt snarest at fraflytte adressen på (Y)-vej 10 sammen med børnene, for at starte på en frisk et andet sted.

...

Konklusion

Sorø kommune vurderer efter en selvstændig, konkret og individuel vurdering af de foreliggende oplysninger, at du fra d. 07.03.2008 ikke kan anses for at være reelt enlig i lovgivningens forstand.

På det foreliggende grundlag kan det konstateres, at du i omhandlede periode har, og har haft, sådanne relationer til (B), at der er tale om samliv i lovgivningens forstand, og at du derfor ikke opfylder regelgrundlagets forudsætninger for at kunne modtage ydelser som reelt enlig.

Dine relationer til (B) er endvidere præget af sammenblandet økonomi og gensidig økonomisk hensyntagen, der afviger fra normen for fraseparerede ægtefæller eller parter i et opløst parforhold.

Graden af relationer og sammenblandet økonomi betyder endvidere, at både din og (B)'s indtægt skal medregnes ved opgørelse af beregningsgrundlag vedrørende ydelser, der beregnes på grundlag af husstandsindkomst (boligsikring og økonomisk friplads i daginstitution). Det skal i den forbindelse oplyses, at man som udgangspunkt ikke kan modtage boligstøtte til en bolig, man selv ejer helt eller delvis bortset fra enkelte undtagelser for pensionister.

Krav om tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget i ond tro og med urette

Retten til at modtage ydelser som reelt enlig forudsætter, at man ikke lever i et ægteskabslignende forhold med en anden person.

Samliv foreligger når hver af parterne gennem kontante bidrag, arbejde i hjemmet eller på anden måde bidrager til fælles husførelse, eller når en af parterne helt eller delvis underholdes af den anden. Ved samliv forudsættes i almindelighed, at parterne har samme bopæl. Den formelle tilmelding i folkeregistret er ikke afgørende.

I forbindelse hermed skal der gøres opmærksom på, at Den Sociale Ankestyrelse i afgørelse SM B-1-99 slår fast, at der ikke skal føres egentligt bevis for, at der er tale om et ægteskabslignende forhold, men at kommunen alene skal kunne godtgøre dette.

I henhold til § 11, C, stk. 4 i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område *skal* de sociale myndigheder kræve tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget i ond tro og med urette.

Dette fastslås i punkt 121 i Vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, VEJ nr. 73, af 3. oktober 2006 (gældende).

Af punkt 120 i Vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, VEJ nr. 73, af 3. oktober 2006 (gældende) fremgår:

Betingelserne for at træffe afgørelse om tilbagebetaling i sager, hvor borgeren har vildledt myndigheden, fremgår af de enkelte sociale love, fx § 42 i lov om social pension. Betingelserne i de forskellige love er dog de samme.

Første betingelse er, at borgeren har været i *ond tro* om de oplysninger borgeren fx har tilbageholdt over for myndigheden.

Den anden betingelse er, at ydelsen skal være *modtaget med urette*.

Begge betingelser skal være opfyldt for at kunne kræve tilbagebetaling.

Ond tro betyder, at borgeren vidste eller burde vide, at de oplysninger, som borgeren gav myndigheden, var forkerte.

Modtaget med urette betyder, at der skal være en sammenhæng mellem udbetalingen af ydelsen og de forkerte eller manglende oplysninger, som myndigheden ligger inde med.

Vi mener, at du har modtaget de pågældende ydelser i ond tro og med urette fordi;

Du løbende er blevet gjort opmærksom på betingelserne for modtagelse af ydelserne i forbindelse med ansøgning om, og regulering af, de pågældende ydelser.

Du har hvert år i januar kvartal underskrevet en 'reelt enlig erklæring' til brug for udbetaling af ekstra og ordinært børnetilskud.

I dit tilfælde mener vi ud fra en selvstændig, konkret og individuel vurdering, at du har afgivet forkerte oplysninger til kommunen angående din status som enlig forsørger, fordi du i omhandlede periode har haft sådanne relationer til (B), at du ikke opfylder regelgrundlagets forudsætninger, fordi du har været samlevende i lovgivningens forstand.

Du og (B) har indrettet jer på en måde, der er præget af økonomisk hensyntagen, som udspringer af mangel på de interesse modsætninger, der almindeligvis regulerer relationerne mellem fraskilte eller personer, hvis samliv eller forhold er ophørt på grund af uoverensstemmelser.

Der kan således konstateres en grad af sammenblandet økonomi, der afviger fra normen for personer med modstående interesser.

Ved ikke at oplyse kommunen om dine formueforhold samt dine relationer til (B), har du efter vores opfattelse overtrådt din oplysningspligt, jf. § 11, stk. 2 i Lov om administration på det sociale område, og har derved udvist svig ved forsætligt at have fremkaldt, vedligeholdt og udnyttet en vildfarelse hos kommunen som grundlag for udbetaling af ydelserne.

De oplysninger om dine relationer til (B), der danner grundlag for vores påstand om ond tro og modtagelse med urette fremgår af afsnittet 'begrundelse'."

A klagede over afgørelsen den 30. juni 2009. I klagen forholdt A sig konkret og afvisende til en række punkter i afgørelsen af 17. juni 2009. Særligt vedrørende anbringendet om den fælles adresse på campingpladsen anførte A, at dette var sket med andre campister flere gange, hvor hun havde modtaget "logiværterklæringer" fra Sorø Kommune, og at kommunen i disse tilfælde havde været behjælpelige med at få campisterne afmeldt som beboere på adressen. A anførte dog, at det var korrekt, at hun i strid med det oplyste, om at hun havde været hos sine forældre, havde været på ferie i Italien. Endvidere bestred A en række af de faktiske oplysninger, som blev lagt til grund ved Sorø Kommunes afgørelse.

Den 15. september 2009 stadfæstede Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, Sorø Kommunes afgørelse for så vidt angår alle andre forhold end kontanthjælp. Af begrundelsen for det sociale nævns afgørelse fremgår bl.a.:

”Der er ved afgørelsen lagt vægt på samme forhold, som kommunen har begrundet sin afgørelse med. Der er særligt lagt vægt på det oplyste om dit og (B)’s bopælsophold, at I spiser sammen, at I har holdt ferie sammen, at han har haft adresse på din campingplads og siden 7. marts 2008 haft folkeregisteradresse hos din datter men reelt har opholdt sig hos dig, på det oplyste om placeringen af hans bil, at han flere gange har overført penge til din bankkonto, og at du i 2007 og 2008 har skrevet breve til kommunen vedrørende hans økonomiske forhold og sociale ydelser.

Der er tillige lagt vægt på, at du ifølge sagen løbende er blevet gjort opmærksom på betingelserne for at modtage den økonomiske hjælp samt på din oplysningspligt. Du må derfor anses for at have modtaget hjælpen i alt fald siden 7. marts 2008 uberettiget og mod bedre vidende.

Du har i forbindelse med partshøringen og i din udførlige klage af 30. juni 2009 redegjort for din opfattelse af sagen. Du anfører, at der ikke er tale om samliv men om venskab og hjælp. Du redegør for din opfattelse af hver enkelt af kommunens påstande. Du erkender dog, at du har modtaget økonomisk hjælp fra (B), da du ikke kunne klare dig for den kontanthjælp, som du fik fra kommunen. Du erkender tillige, at I havde delt indtægten på kr. 100.000 ved salg af rendegraver.”

Den 19. oktober 2009 stadfæstede Beskæftigelsesankenævnet, Statsforvaltningen Sjælland, Sorø Kommunes afgørelse af 17. juni 2009 vedrørende kontanthjælp for så vidt angår, at A ikke kunne anses for enlig, og at kontanthjælpen skulle tilbagebetales. Sagen blev samtidig hjemvist til fornyet behandling i Sorø Kommune til beregning af tilbagebetalingspligtige beløb. Begrundelsen for beskæftigelsesankenævnets afgørelse er indholdsmæssigt overensstemmende med ovenstående.

Den 29. oktober 2009 skrev A’s myndige datter til Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland. Af brevet fremgår, at aftalen om, at B (A’s angivelige samlever) fik folkeregisteradresse hos datteren, blev indgået med hende. Baggrunden for aftalen var, at B’s samleverske derved fortsat kunne oppebære ekstra børnetilskud. Det fremgår af CPR, at denne samleverske havde folkeregisteradresse på Y-vej 10 fra den 25. februar 2008 til 1. december 2008.

Den 21. februar 2010 anmodede A ved bisidder om, at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, revurderede sagen.

Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, afslog den 23. februar 2010 at genoptage behandlingen af sagen. Sagen blev senere sendt til Ankestyrelsen, som den 24. marts 2010 afviste at behandle sagen, da den ikke havde principiel eller generel betydning.

Den 25. oktober 2010 skrev jeg til Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og bad om en udtalelse i anledning af A’s klage. Jeg bad om, at det sociale nævn forinden indhentede en udtalelse fra Sorø Kommune. Jeg bad navnlig det sociale nævn og kommunen om en redegørelse for, hvilke undersøgelser kommunen gennemførte for at fastslå, at A ikke var reelt enlig (og resultaterne heraf).

Sorø Kommune afgav udtalelse den 17. november 2010. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Ved opslag på R75 (Kontrol og udsøgningsoplysninger) er det registreret at (A) fra den 4. november 2008 til den 2. november 2009 har været registreret som bruger af Fiat Ducato (...). (B) har været registreret som ejer af samme bil i samme periode.

At (A) og (B) har kendt hinanden i flere år og begge har haft adresse på (X) Camping.

At (A) i perioden 15. januar 2009 til 1. juli 2009 har lejet boligen på (Y)-vej 10, (...). Boligen ejes af (B) og (B)’s tidligere samlever (...).

At (B) har haft folkeregisteradresse hos (A)’s datter (...) (22 år) på (Æ)-gade (...) i perioden 7. marts 2008 til 15. november 2009. Lejligheden er en 1 værelseslejlighed på 52 kvadratmeter.

(A) bekræfter ved samtalen den 7. maj 2009 at (B) faktisk bor på (Y)-vej 10, (...) og at han aldrig har boet på (Æ)-gade (...).

At (A) ved samtalen har oplyst at hun og (B) spiser sammen dagligt.

(A) bekræfter ved samtalen den 7. maj 2009 at hun sammen med hendes børn og (B) var på ferie i Italien i sommeren 2008, i (B)'s ny erhvervede campingvogn.

Ovenstående afspejler et ægteskabslignende forhold i og med de er registreret som bruger og ejer af samme bil, de tager på ferie sammen, de spiser sammen dagligt, at (B) rent faktisk også opholder sig på (Y)-vej 10, (...) og at lejligheden på (Æ)-gade (...) er en 1. værelses lejlighed som bebos af (A)'s 22 årige datter.

Sorø kommune observerede i en periode om (B)'s bil stod parkeret på (Æ)-gade (...) eller på (Y)-vej 10. Bilen stod altid parkeret på (Y)-vej 10.

At (A) og (B) ikke tidligere rent folkeregistermæssigt har været registreret på samme adresse og at de heller ikke har børn sammen, har for så vidt ikke været afgørende for Sorø Kommune, da det ud fra de resultater der er i sagen, er Sorø Kommunes opfattelse, at de har levet i et ægteskabslignende forhold."

Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, afgav udtalelse den 4. december 2010. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

"Baggrunden for sagen/sagerne

Sagerne tager alle udgangspunkt i spørgsmålet om, hvorvidt (A) kunne anses for at være reelt enlig, og om Sorø Kommune havde ret til at standse udbetaling af boligstøtte, børnetilskud og økonomisk friplads og stille krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte, børnetilskud og økonomisk friplads udbetalt siden 7. marts 2008.

...

Nævnets udtalelse

Baggrunden for nævnets afgørelse af 15. september 2009

Nævnet har ved sin afgørelse af 15. september 2009 lagt vægt på samme forhold, som kommunen begrundede sin oprindelige afgørelse med.

Nævnet havde særligt lagt vægt på, hvad der fremgik af sagen om

- parrets bopælsophold, herunder at de begge havde haft ophold på samme campingplads siden 7. marts 2008, og (B) var folkeregistertilmeldt hos (A)'s datter i hendes 1-værelses lejlighed men reelt havde opholdt sig på (A)'s adresse

- at (B) flere gange havde overført penge til (A)'s bankkonto

- at parret hver dag spiste sammen

- at parret havde holdt ferie sammen

- at (A) i 2007 og 2008 havde skrevet brev til kommunen vedrørende (B)'s økonomiske forhold og sociale ydelser.

Nævnet havde ved sin afgørelse også lagt vægt på, at (A) var blevet gjort bekendt med betingelserne for at modtage de sociale ydelser samt om sin oplysningspligt.

Endelig havde nævnet lagt vægt på, at (A) i forbindelse med partshøringen havde erkendt, at hun havde modtaget økonomisk hjælp fra (B), da hun ikke kunne klare sig økonomisk for den løbende kontanthjælp, som hun fik udbetalt. Hun erkendte også, at hun og (B) havde delt indtægten på 100.000 kr. ved salg af en rendegraver.

Nævnets aktuelle bemærkninger

Vi finder, at der med kommunens udtalelse af 17. november 2010 ikke er fremkommet oplysninger, som ændrer ved vores tidligere vurdering af sagen.

Vi finder, at en stillingtagen til, om en person i forhold til den sociale lovgivning må anses for reelt enlig beror på en samlet vurdering af sagen. Det forhold, at parret ikke har børn sammen indgår som et element blandt mange andre men kan efter vores opfattelse ikke i sig selv tillægges særligt afgørende betydning.”

Jeg afgav en foreløbig redegørelse i sagen den 20. december 2011. Mine foreløbige vurderinger af sagens faktiske og retlige spørgsmål var i al væsentlighed identiske med mine endelige konklusioner. Af den foreløbige redegørelse fremgik bl.a.:

”På den baggrund er det min opfattelse at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune ikke på det foreliggende oplysningsgrundlag kunne anse det for tilstrækkeligt godtgjort at (A) i den omhandlede periode indgik i et ægteskabslignende forhold.

Derfor er jeg indstillet på at henstille at Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, genoptager sagen med henblik på at få den yderligere oplyst, eller på at træffe en ny afgørelse hvor det lægges til grund at (A) ikke indgik i et ægteskabslignende forhold.”

Jeg bad Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, og Sorø Kommune om en udtalelse om redegørelsen. A har også haft mulighed for at kommentere den foreløbige redegørelse.

Sorø Kommune afgav udtalelse den 18. januar 2012. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Efter en nøje gennemgang af Ombudsmandens bemærkninger er Sorø Kommune indstillet på at lægge til grund, at (A) ikke indgik i et ægteskabslignende forhold. Dette medfører, at der vil skulle ske en beregning og tilbagebetaling af boligstøtte, friplads og børnetilskud, der ikke skulle have været stoppet i perioden. Denne beregning og tilbagebetaling vil blive gennemført snarest.

For så vidt angår kontanthjælp er Sorø Kommune indstillet på at iværksætte en fornyet sagsbehandling samt partshøring alene baseret på (A)’s egne forhold. Baggrunden herfor er den, at (A)’s økonomiske dispositioner og formueforhold i sig selv kan have haft en karakter, der ikke medførte ret til at modtage kontanthjælp i perioden.

Til orientering og som svar til Ombudsmanden kan det oplyses, at (A) ikke er anmeldt til politiet af Sorø Kommune. Vurderingen af, om der skal ske politianmeldelse eller ej sker efter en konkret vurdering af blandt andet beløbets størrelse, periodens længde samt eventuelle skærpende eller formildende omstændigheder i den konkrete sag.

Sorø Kommune har endelig gennemgået Ombudsmandens bemærkninger til den foretagne sagsbehandling. Sorø Kommune er enig i de bemærkninger, som Ombudsmanden fremsætter i denne forbindelse og har iværksat foranstaltninger med henblik på at forhindre gentagelse.”

Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Sjælland, afgav udtalelse den 8. februar 2012. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Det Sociale Nævns udtalelse

Nævnet tager til efterretning, hvad ombudsmanden tilkendegiver om, at det på det foreliggende grundlag ikke kan fastslås, at (A) i den omhandlede periode indgik i et ægteskabslignende forhold, og at ombudsmanden er indstillet på at henstille til nævnet, at sagen enten genoptages med henblik på yderligere undersøgelser, eller at nævnet træffer en ny afgørelse, hvor der lægges til grund, at (A) i den omhandlede periode indgik i et ægteskabslignende forhold.

Vi er nu sindet at genoptage sagerne til fornyet behandling, hvor vi vil lægge til grund, at kommunen (med sin seneste udtalelse) finder, at (A) principielt havde ret til ydelser som reelt enlig, og at vi ikke har oplysninger, der giver anledning til at tilsidesætte denne vurdering.

Nævnets supplerende bemærkninger

Vi vil, når ombudsmandens endelige udtalelse modtages, sikre os, at denne tilgår alle udpegede medlemmer i Det Sociale Nævn. Vi er tillige sindet at sende den i anonymiseret form til alle kommunerne i Region Sjælland.

Dette med henblik på, at ikke alene Det Sociale Nævn men også kommunerne kan sikre sig, at ombudsmandens beskrivelse af korrekt sagsgang og sagsoplysning m.v. indarbejdes i den daglige administration af dette sagsområde.”

En af mine medarbejdere fik den 6. marts 2012 telefonisk oplyst fra Sorø Kommune, at kommunen havde genoptaget behandlingen af sagen.